

"ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ" ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿದ ತಜ್ಞ ರೈತ ಮಹಿಳೆ

ಸುರೇಖಾ ಸಂಕನಗೌಡರ ಮತ್ತು ಎಸ್. ದೇವೇಂದ್ರಪ್ಪ

ಕೃಷಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ - ೫೮೦ ೦೦೫

(☎: ೯೯೮೬೪೨೯೮೬೪)

ಮಿಂಚಂಚೆ: san_1766@yahoo.com)

“ಕೃಷಿಯೊಂದನ್ನೇ ನೆಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಬದುಕುವುದಾಗಲೇ, ಒಂದೇ ಬೆಳೆಯನ್ನು ನಂಜುಕೊಂಡು ವ್ಯವಸಾಯ ಮಾಡುವುದಾಗಲೇ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸಮಂಜಸ ವೆನಿಸಲಾರದು. ಉಪಕಸುಬುಗಳಾದ ಪಶುಪಾಲನೆ, ಸಾವಯವ ಕೃಷಿಗೆ ಅಗತ್ಯವೆನಿಸುವ ಎರೆಹುಳು ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕೆ, ಅಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಷ್ಟನ್ನಲ್ಲದೇ ವಾಣಿಜ್ಯ, ಅರಣ್ಯ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುವುದೂ, ಮಳೆ ನೀರು ಕೊಯ್ಲು ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಮೈಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು “ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿ”ಯನ್ನೇ ಉತ್ತಮ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂತ್ಯಾಸಿಯ ಬದುಕು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ “ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಲೋಕೂರ” ಎಂಬ ಯಶಸ್ವಿ ಕೃಷಿಕ ಮಹಿಳೆಯ ಯಶೋಗಾಥೆ ಉಳಿದವರಿಗೆ ಮಾದರಿಯಾಗಬಲ್ಲದು.....”

ಮಹಿಳೆ ಇಂದು ಅಡಿ ಇಡದ ರಂಗವಿಲ್ಲ. ಕೂಗುತ್ತದ ಅಭಿಪ್ರಾಯ, ಲೋಕವಿಲ್ಲ, ಹೊಯ್-ಕೈಯಾಗಿ ಸೆಣಗದ ತಾಣವಿಲ್ಲ. ಅವಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ತುಂಬ ಮಹತ್ವ ಹಾಗೂ ಬೃಹತ್ವಳಿಂದ ಮೆರೆದಿದೆ. ಮನೆಯ ಬೆಳಕಾದ, ನಾಡಿನ ಶಕ್ತಿಯಾದ ವಿಶ್ವಶಾಂತಿಯ ಸಮರ್ಥ ಶಾಂತಿದೂತಳಾದ ಮಹಿಳೆಯ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳು ಅವರ್ಣನೀಯ. ಅವಳ ಸಾಧನೆ ಅಪಾರ, ಅಪ್ರತಿಮ. ‘ಆಡು ಮುಟ್ಟಿದ ಗಿಡವಿಲ್ಲ’ ಎಂಬ ಯುಕ್ತಿಯಂತೆ ಅವಳು ಕಾರ್ಯವೆಸಗದಿರುವ ಕ್ಷೇತ್ರವೇ ಇಲ್ಲ. ‘ಕೃಷಿ’ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನಂತೂ ಕೇವಲ ಪುರುಷ ಪ್ರಧಾನ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಮೀಸಲಾಗಿರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆಧುನಿಕ ಯುಗದಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹುಸಿಯಾಗಿಸಿರುವ ಕೃಷಿ ತಜ್ಞ ಮಹಿಳೆಯರು ನಮ್ಮೆದುರಿಗಿರುವರೆಂದರೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುವುದಲ್ಲವೇ?.

ಕೃಷಿ ಸಹವಾಸವೇ ಬೇಡವೆಂದು ನಗರಗಳಿಗೆ ಗುಳೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ರೈತರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಈ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ‘ಹಸಿರೇ-ಉಸಿರು, ಬೇಸಾಯವೇ ಬದುಕು’ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಅಪರೂಪದ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬರ ಯಶೋಗಾಥೆ ಬಗೆಗೆ ಈ ಲೇಖನ.

ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ದುಡಿಯುವ ಭಲ, ಸಾಧಿಸುವ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಏನನ್ನಾದರೂ ಸಾಧಿಸಬಹುದು ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಲೋಕೂರವರೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಕಲ್ಲು ಮಸಾರಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಿ ಉತ್ತಮ ಇಳುವರಿ ಪಡೆದು ಸಾಧಿಸಿ ತೋರಿಸಿ, ಮಹಿಳೆಯರು ಯಾವುದರಲ್ಲೂ ಕಡಿಮೆಯೇನಿಲ್ಲ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಬೆಳಗಾವಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ, ಬೈಲಹೊಂಗಲ ತಾಲೂಕಿನ ಬೆಳವಡಿ ಗ್ರಾಮದವರಾದ ಇವರು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನೇ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಕೇವಲ ಆಹಾರದ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದರೆ, ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸುವುದು ಕಷ್ಟವೆನಿಸಿ ಇಲಾಖೆಗಳ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಿಂದ, ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದ ಕಲಿತ ಪಾಠದಿಂದ, ತರಬೇತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಸಮಗ್ರ ಬೆಳೆ ಪದ್ಧತಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಬಳಕೆಯಿಂದ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಉತ್ಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದು ಸಾಧ್ಯ ಎಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಕೃಷಿ ಎಂದರೆ ಕೇವಲ ಬೆಳೆಗಳಲ್ಲದೇ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧವಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಕೂಡಿದಾಗ ಮಾತ್ರ ಕೃಷಿಗೆ ಅರ್ಥ ಬರುತ್ತದೆ. ಪಶುಪಾಲನೆ, ತೋಟಗಾರಿಕೆ, ಅರಣ್ಯಗಿಡಗಳು, ಮೀನು ಸಾಕಾಣಿಕೆ, ಕೋಳಿ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳನ್ನು

ಸಂಪನ್ಮೂಲಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಆಯ್ದುಕೊಂಡರೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ರೈತ ಮಹಿಳೆ ಏಕದಳ, ದ್ವಿದಳ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಮಿಶ್ರ ಬೆಳೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿರುವ ಪೋಷಕಾಂಶ ಮತ್ತು ಸಾರದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಪಯೋಗ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ತೋಟಗಾರಿಕೆ: ವಿವಿಧ ತರಕಾರಿ, ತೆಂಗು, ಮಾವು, ಚಿಕ್ಕು, ಬಾಳೆ, ಪಪಾಯ, ಅಂಜೂರ, ಲಿಂಬೆ, ವಿವಿಧ ಹೂಗಿಡಗಳು ಬಟಾಟೆ, ಅರಿಶಿಣ ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ತೆಂಗು+ಮಾವು+ಚಿಕ್ಕು+ತೆಂಗು+ಎಲೆಬಳ್ಳಿ ಇವುಗಳ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಎರೆಹುಳ ಸಾಕಾಣಿಕೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅರಣ್ಯ: ಗಾಳಿಗಿಡ, ನೆಲ್ಲಿ, ಗ್ಲಿರಿಸಿಡಿಯಾ, ಔಡಲ, ಚೋಗಚಿ, ತೆಂಗ ತೇಗ+ತೋಟಗಾರಿಕೆ ಸಸಿಗಳು, ಜೀವಂತ ಬೇಲಿ, ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಪಶುಸಂಗೋಪನೆ: ಮುರ್ದಾ ಎಮ್ಮೆ (೨೦), ಆಕಳು (೧೨), ಮೇವಿಗಾಗಿ ಮೇವಿನ ಗೋವಿನ ಜೋಳ, ಹುಲ್ಲು (ಏಕದಳ) ಕುದುರೆ ಮಂತೆ (ದ್ವಿದಳ), ಬದುಗಳ ಮೇಲೆ ಹುಲ್ಲು ಬೆಳೆದಿದ್ದಾರೆ.

ಕೈತೋಟ: ಮನೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ನರ್ಸರಿ: ಮಾವಿನ ಸಸಿ, ಮೆಣಸಿನ ತರುವು, ಟೊಮ್ಯಾಟೊ ನರ್ಸರಿ ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಒತ್ತು ಕೊಡಬೇಕಾದ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಮಣ್ಣಿನ ಫಲವತ್ತತೆ ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲು, ಕಾಂಪೋಸ್ಟ್, ಎರೆಹುಳು ಗೊಬ್ಬರ, ಎಲಬಿನ ಗೊಬ್ಬರ, ಕುರಿ ತರಬಿಸುವುದು, ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರದ ಉಪಯೋಗ, ಅಂತರಬೆಳೆ ಹಾಗೂ ಬೆಳೆ ಕಾಲುಗೈ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಆಳವಾದ ಮಳೆ ನೀರಿನ ಸಮರ್ಪಕ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಉಳಿಮೆ, ೧/೨ ಎಕರೆಗೊಂದು ಒಡ್ಡು, ಜೀವಂತ ಬದುಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೊಲದ ಹೊರವಲಯದತ್ತ ದೊಡ್ಡವಾದ ಒಡ್ಡು, ಇಳಕಲಿಗೆ ಅಡ್ಡ ಬಿತ್ತನೆ ಗಿಡಗಳಿಗೆ ತೇವಾಂಶ ಇರುವಂತೆ ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವಸ್ತುಗಳ ಹೊದಿಕೆ ಹೊದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಗಿಡಮರಗಳ ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು

ಕಾಣಬಹುದು. ಅಲ್ಲದೆ ಒಡ್ಡಿನ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು, ಬಂಡವಾಳ, ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಬಳಸಿ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದಾಗ, ಕಬ್ಬಿನ ಕಟಾವಿನ ನಂತರ ಊರಿನಲ್ಲಿರುವ ರೈತರ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ರವದಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ದನಗಳ ಸಗಣೆ, ಕೃಷಿ ತ್ಯಾಜ್ಯ, ಗಂಜಲ, ಹಸಿರೆಲೆಹಾಕಿ ಕಳಿಸಿ ಎರೆಹುಳ ಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಉಳಿದುದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಇಂಗಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಾರಿ ಅಡ್ಡ ಮಳೆಗೆ ಅಲಸಂದಿ ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದು ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಳೆ ಬಿತ್ತನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಕೈಕೊಟ್ಟರೂ ಮೊದಲು ಬಿದ್ದಂತಹ ಮಳೆ ನೀರನ್ನು ಮಾಗಿ ಉಳಿಮೆ ಹಾಗೂ ೧/೨ ಎಕರೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಬದುವು ಹಾಕಿ ಇಂಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತೇವಾಂಶವಿದ್ದು, ಬೆಳೆಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದಿವೆ. ತೋಟದ ಸುತ್ತಲೂ ಜೀವಂತ ಬೇಲಿಯಿಂದ ಹಸಿರೆಲೆ ಗೊಬ್ಬರ, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತೇವಾಂಶವಿದ್ದಾಗ ಸಣಬನ್ನು ಮುಗ್ಗು ಹೊಡೆದು, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆರೆಸುತ್ತಾರೆ. ಎಮ್ಮೆಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೇಯ್ದು ಬೆಳೆದು ನಿಂತಿವೆ. ಇವುಗಳಿಗೆ ಬದುಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆಳೆದಿರುವ ಹುಲ್ಲು, ಮೇವಿನ ಗೋವಿನ ಜೋಳ, ಏಕದಳ, ದ್ವಿದಳ ಹುಲ್ಲುಗಳು ಹುರುಳಿ+ಗೋವಿನ ಜೋಳ+ಜೋಳದ ನುಚ್ಚು+ ಹುರುಳಿ, ಅಲಸಂದಿ, ಶೇಂಗಾ ಹೊಟ್ಟು + ಭತ್ತ, ಗೋಧಿ ತವಡುಗಳ ಮಿಶ್ರಣ ಅಹಾರವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

ಆದಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಎರೆಹುಳು ಗೊಬ್ಬರ, ತರಕಾರಿಗಳು, ಹಣ್ಣುಗಳು, ನರ್ಸರಿ ಸಸಿಗಳು, ಟೆಂಗಿನಕಾಯಿ, ಹೂಗಳು, ನೆಲ್ಲಿಕಾಯಿ, ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ - ಜೋಳ, ಗೋವಿನಜೋಳ, ಸಾವಿ ರಾಗಿ, ನವಣೆ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಒಟ್ಟಾರೆ ಇರುವ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೃಷಿಯೊಂದನ್ನೇ ಅಲ್ಲದೇ ಕೃಷಿಯೇತರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಸಮಗ್ರ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸಿದ **ಶ್ರೀಮತಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ ಲೋಕೂರ** ಒಬ್ಬ ಯಶಸ್ವಿ ಹಾಗೂ ಸಂತೃಪ್ತ ಮಹಿಳೆ!
